

Checklista /Rekommendation från Samfälligheten Gotlands kyrkor till pastorat och församlingar

Samfälligheten Gotlands kyrkor har ansvaret för underhållet av 92 medeltida kyrkor samt Visborgskyrkan.

Ansvaret avser:

- Kyrkobyggnadens utvändiga underhåll
- Kyrkorummens väggar, valv och fasta inventarier

Ansvaret är i första hand av ekonomisk art, medan den enskilda församlingen/pastoratet ansvarar för tillsyn och omvårdnad av den egna kyrkan. Utse gärna en person, t.ex. kyrkovaktmästare, som är ansvarig för att kontrollerna utförs och dokumenteras.

Det ligger i Samfälligheten Gotlands kyrkors intresse att vi bevarar och minimerar rengörings- och restaureringsåtgärderna, därför denna rekommendation till församlingarna.

Åtgärder som församlingen har ansvar för att kvartalsvis kontrollera i församlingskyrkorna:

1. Inspektera klockdäck och vindar – titta efter eventuella läckor i tak.
2. Inspektera och rengör klockdäck och övriga däck i tornet, kontrollera att vattenrännor och utkast inte är igensatta av smuts.
3. Kontrollera att nätramar i ljudgluggar och övriga ljusinsläpp är hela och oskadade så att fåglar inte kan ta sig in i tornet och på vinden.
4. Kontrollera att hängrännor och stuprör inte är igensatta; översvämmande takavvattning skadar fasader och portaler.
5. Kontrollera tak och fasader för rasrisk från t.ex. lösa taktegel, stenar, putsbruk eller lösa träkonstruktioner.
Om risk – avskärma området på lämpligt sätt tills skadorna är åtgärdade!
6. Kontrollera att inte nedhängande grenar kommer i kontakt med tak och fasader, min. 3,0 m fritt utrymme (speciellt inför att taken ska tjärstrykas).
7. Byt ut trasiga glödlampor i torntrappor och på vindar.
8. Fast anslutna el-apparater

Kontrollera att:

- kablar inte är skadade eller har lossnat från klammer
- kablar är fria från damm och smuts i skadlig mängd
- strömbrytare, vägguttag, kopplingsdosor och dylikt är hela

- lock och dörrar till el-centraler och el-skåp är stängda
- el-apparater och motorer är hela och inte har lossnat från underlaget
- el-apparater och motorer är fria från damm och smuts
- el-centraler och el-skåp inte är blockerade. Fritt avstånd minst 0,8 m erfordras framför el-central/el-skåp
- ljusarmaturer är hela och ordentligt fastsatta och att skyddskåpa finns på de armaturer som skall ha en sådan
- el-radiatorer inte är övertäckta
- el-radiatorer är rengjorda från damm och smuts

OBS! Skadade el-installationer skall anmälas för reparation snarast!

9. Diverse utrymmen och utrustning

- Dörrar till driftsrum/pannrum får inte vara blockerade
- Dörrar till driftsrum skall vara stängda samt låsta

10. Brandförebyggande åtgärder

- Brännbart material får inte förvaras i el-central-utrymme
- Brännbara föremål t.ex. papper och kartonger får inte vara staplade mot armaturer, el-radiatorer eller annan el-utrustning
- Särskild uppmärksamhet ägnas åt orgelfläktmotorn och den isolerade låda som fläktaggregatet är monterat i, med tanke på brandrisk vid damm-anhopning
- Ljusbärare placeras på icke brännbart underlag
- Kontrollera att fungerande brandsläckare finns lätt åtkomlig

11. Klimatåtgärder

Utplacerade klimatmätare hålls under uppsikt. Rapportera omedelbart iakttagelser om fukt och mögel.

12. Städning av kyrkorummet

Kyrkorummet skall rengöras från damm och smuts kontinuerligt. Damm som virvlas upp av el-radiatorer och annan rörelse i luften svärtar kyrkorummets väggar och valv. Dammsugare med effektivt filter bör användas.

13. Stearinljus

Att använda stearinljus av god kvalitet, rätt placerade och i måttlig mängd i kyrkorummet minimerar svärtningen av väggar och valv.

Läs mer i Riksantikvarieämbetets "Att vårda en kyrka", där finns rekommendationer för skötsel av kyrkorum och inventarier. Se www.raa.se/publicerat/9152630110.pdf

Vid behov av underhåll på kyrkobyggnad skickas en underhållsrapport gärna tillsammans med en bild på skadan till e-mail samfallighetengotlandskyrkor@svenskakyrkan.se eller Samfälligheten Gotlands kyrkor, Box 1334, 621 24 Visby